

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
 pe un an ... 20 cor.
 pe 6 luni ... 10 cor.
 pe 3 luni ... 5 cor.
 pe o lună ... 2 cor.
 N-ri de Duminecă pe an 4 cor.
 pentru România și străinătate pe an
 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima dată 14
 bani; a doua oară 12 bani; a treia
 oară 8 b. de fiecare publicare.

Astăzi abonamentele, cât și inserțiile,
 sînt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat

Scrisori neîncălate nu se primesc

Seminariile.

Un membru al corpului didactic român din Transilvania ne trimite o scrisoare mai lungă în chestiuni culturale, insistând îndeosebi asupra situației seminariilor ortodoxe. Tratându-se în scrisoarea asta o seamă de lucruri importante, reproducem o mare parte dintr-însa, supunând discuției opinii de felul celor ce urmează:

Ori-ce s'ar zice, noi înaintăm în toate. Nici miseriile politice, nici certurile noastre familiare nu ne-au ținut în loc. Sgomotele trec pe de asupra capetelor noastre, ne înspăimântă uneori, dar nu ne opresc a ne vedea de una dintre cele mai sacre datorii: educația generațiilor.

Ceea-ce mă supără pentru moment este puțină atenție de care se bucură problema educației în presa română. A vorbi numai de proiectul lui Berzeviczy și a protesta cu sfântă indignare în contra lui nu înseamnă a face ispravă pozitivă. Avem și alte inconveniente ce ne apasă, chestii de organizație școlară, situația profesorilor, greșeli în conducerea treburilor școlastice, neglijențe în sus și în jos. Toate așteaptă oare cari îndreptări. Și poate chiar manualele didactice ar merita o cenzură severă, ținând seama de progresele culturale ale Românilor de pretutindeni.

Pentru-că politica noastră culturală nu trebuie să culmineze numai în lupta de apărare contra atacurilor din partea statului! A

menține numai ce avem e puțin, ori cât de anormală ar fi situația noastră politică. Noi mai trebuie să și adăugem câte ceva la edificiul moștenit.

Dacă deci Berzeviczy vine să ne răpească și ce avem, noi să-i răspundem, că nu numai nu vom da nimic, dar avem dreptul să cerem ca să ni-se mai dea nouă, să fim împărțâșiți din partea statului cu același beneficiu ca și școalele naționalității maghiare.

Se vorbește că actualul ministru de culte ar fi mai ales dușmanul seminariilor române. Ar fi aruncat un ochi asupra institutelor noastre pedagogice.

Cred că n'are să ne poată face nici un rău. Seminariile sunt cetățile bisericilor. E un drept istoric asta, căci de când ținem minte biserica ș-a creat și dascăli și preoți. N'are să poată dl Berzeviczy să se atingă de o chestie atât de gingașă, încât să ridice în picioare întreaga românie.

Cu totul altceva ar trebui să ne preocupăm. Să căutăm adecă să ne întărim noi înși-ne seminariile, să introducem câteva reforme necesare și să ridicăm nivelul lor cultural, căci sunt până acum școalele noastre superioare, singurele în cari să face cultura națională a conducătorilor poporului.

Nu pot zice că n'am făcut progres și în asta privință. Preotul de astăzi nu se poate asemana cu cel cu o învățatură de șase săptămâni din vremea episcopului Moga. Învățătorul earăși nu mai este diacul care făcea slujba de-o iarnă pentru câte-va mierle de grâu. Avem însă totuși o majoritate de

preoți și învățători cu o cultură sub-mijio-cie, oameni tineri cari își fac o impresie du-reroasă, văzându-le puțină pregătire.

Să discute alții unde zace cauza în amărăciunile sale. Profesorii seminariilor să ia condeiul și să între în campanie culturală, ca odinioară în timpul vechei »Tribune« de sub conducerea lui Slavici. Eu constat aici numai faptul, care se remarcă și mai ușor dacă punem preoții și învățătorii nostri alături de cei eșiți din seminariile Sașilor și ale Ungurilor. Aceștia ne sunt absolut superiori și nu înțeleg de ce trebuie să fie astfel, de ce n'am putea să ne organizăm și noi școalele noastre așa fel ca să ajungem cel puțin la aceleași rezultate ca alte naționalități.

Causa superiorității ne-românilor o găsim în primul rînd în calificația lor mai înaltă. Și aici voiam să ajung. De ce consistoarele noastre sinodale și Congresele nu se îngrijesc de o mai bună calificare a preoților și învățătorilor?

Astăzi când salariile sînt destul de convenabile, căci statul s'a văzut moralicește a veni în ajutor preoțimii, bate mai tare la ochi starea înapoiată a unui preot și e fatal să ne gândim a-i da o pregătire mai bună. Preoții din parohii mai de frunte ar trebui să aibă cu toții o cultură academică.

Aici un singur remediu e posibil. Să urcăm încă o spiță și să realizăm dorința, exprimată și de alții înaintea noastră: *înființarea unei facultăți de teologie.*

BRĂȚARA.

I.

Palidă de spaimă, se refugiase într'un colț al odăii, ridicând mâinile spre apărare și îngânând:
 — Nu, nu., Lasă-mă!

El se opri cu brațele întinse, șovăind... Albă și puțintică, tremurând în capotu-i larg, ca o pasere prinsă, avea totuși atîta putere asupra lui.

O, nu. Pentru nimic în lume n'ar fi vrut să o rănească, să o facă să sufere!... Ochii ei mari și negri, peste măsură frumoși, ripostau porunci-torii și neîndurații la flacăra aprinsă din privirea lui duioasă și pătimașă... Zdrobit, el căzu pe un scaun, cu fața între mâni.

Scăpată! Și de astă dată, scăpată!...

Felicia răsuflă ușurată. Apoi trecu lin pe lângă spatele scaunului, uitându-se încă odată, cu oroare și dispreț, la omul ce-și frânge sufletul acolo, ghemuit, laș și ridicol.

Incuie ușa în urma ei. În câteva mișcări repezi își răsuci bogatul păr negru și creș și-l prinse în creștet cu un ac mare de бага apoi se dezbracă și se viri toată între cearșafurile albe de pânză.

Ce bine era aici! În siguranță. Curată, neatinsă. Da. Așa, așa vrea să rămână. Numai așa poate trăi, altfel, nu! Nu, nu, Doamne, nu! Groaza o cuprinde iar...

S'ar putea ca el să forțeze ușa, să vină cu puterea aceluși cuvânt, pe care până acum îl șop-

tise numai blând și rugător ca un cerșitor: ești a mea.

Nevasta lui... Soția lui... Dar nu se înțeleseseră destul de lămurit? El îi jurase iubire curată și sfântă, cum este aceea a îngerilor din cieriuri. Ea se înduplecase să-l sufere alături. De ce mintise? De ce voia să o atragă acum într'o cursă oribilă, unde, căzută odată, n'ar mai fi scăpare nici pentru corpul, nici pentru sufletul ei? Pierdută ar fi pentru totdeauna, mângită, istovită de căință și-ar țiri zilele, schiloadă și nenorocită: moartea ar alege-o mai bine!

Mai bine un foc viu să-i ardă trupul acesta, decât să-l dea pradă scârbosului păcat...

Se dezvăli și se privi o clipă înfiorată... Brațele fragede, sînurile pietroase și mici și tot trupul alb și gingaș îl pipăi bănuitor, cu teamă: nu cumva se poate atinge curățenia lui prin gând, prin o suflare? Sări din pat, grămădi mese, scaune înaintea ușii, potrivi colțurile transparentelor dela ferestre, ș'apoi se strînse iarăși în plapomă, cu resuflarea înneacă, cu pleoapele trâmuraătoare, care se închideau și se deschideau iarăși peste ochii mari, scânteiați de o singură dorință: scăparea. Ii venia să fugă, chiar acum, în puterea nopții, și nu acasă la părinți, unde mai avea 7 frați și o soră, și de undo toți au gonit-o, ci mult mai departe... Intre zidurile acele groase și vechi, împrejmuite cu copaci bătrîni. Acolo era liniștea și pacea sfântă și amor curat. Acolo, supticoana Maicii Domnului... Brațele fragede se întind într'acolo... Descultă în cămașă, fuge Felicia la stărița cea bună, și în genunchi se roagă să o primească, să o ascundă, și, sbuciumată, plânge,

cu lacrimi mari înnăbușite în perina cea nouă, împodobită cu dantele și mătăsuri.

II.

E liniște. Nu se aude nici un zgomot. Tîrziu de tot, se ridică bărbatul din toropala tristă unde îl lăsase desprețul ei.

Își trecu încet mâna peste frunte, voin-d parcă să alunge gândurile rebele. Apoi trecu încet la masa lui de scris. Munca!

Ce bun tocilător de putere! Ce neprețuit depositar de zbucium și chin arzător!

Aideți, vărsați-vă aci, suspine dezlănțuite! Aruncați-vă aci, năzdrăvane brațe, care n'ați fost în stare să cuceriți un sân de plăpândă fecioară!... Voi, degete crispate, care nu veți mai putea atinge o floare, scumpa și dulce fericire, din care Doamne, orice muritor își cere parte, strîngeți cu sete arzătoare condeiul, purtați-l cu triumf, în nemiluita pară a focului pustiitor de noroc!... Gânduri pătimașe, care n'ați putut găsi hrana potolitoare a sufletului, aprindeți-vă în luptă pentru traiu, născociți nouă senzații, nouă izvoare de mângăieri, nouă pedestalurii pentru puterea aceea năprasnică care bubuie și urlă în sufletul ome-nesc ca apa riului umflat când stavile mari și neîvinse se ridică și-l opresc de a se vărsa!... Cap, care te-ai zbatut o noapte întreagă pe pragul unei femei străine, umilit și rușinat cap, ridică-te! Auzi risul oamenilor? Ascunde-te bine, inimă păcălită, și acopere cu nepăsare jurerea ta turbată! Fii senin și zîbește mulțămii prietenilor cari vin să te ferească, că ai adus în casa

In congres a fost vorba de asta. De nu ne înșelăm chiar părintele Mangra a solicitat-o. Chestia de altfel e și mai veche, căci încă la 1848, pe Câmpul Libertății, Românii au cerut înființarea unei universități naționale românești și dotarea acesteia din partea statului în proporție cu populațiunea contribuabilă.

Acest vechiu postulat trebuie scos de sub cenușa uitării și prezentat d-lui Berzeviczy ca răspuns la acțiunea d-sale.

DIN DETA.

— Ședința dela 17 Octob. —

Ședința de Luni a camerei a fost liniștită, par'că își întinse moartea aripile-l lugubre asupra întregului parlament. Partea cea mai mare a părinților patriei deja Sâmbătă seara a plecat din capitală petrecând ziua următoare care-și pela moșia sa, care pe alt-unde, prin cercurile electorale. Par'că caută să scape de afurisitele ședințe ale camerei, atât sunt de plicticoase și de neplăcute. Nainte de deschiderea ședinței se vorbea prin culoar multe asupra situațiunii politice. Intre altele celebrul *Vészi* a făcut senzaționala descoperire (*Vészi* numai senzațional știe vorbi), că decedatul *Szilágyi Dezső* încă a pledat în vorbirea sa dela Presburg (atunci adică, când părăsi tabara lui *Bánffy* și se făcu și el disident) pentru revisuirea regulamentului de casă. — Da, da — răspunse la asta *Polonyi*, numai cât el a înțeles zădărnicea obstrucției tehnice. La 10 și $\frac{3}{4}$ au fost invitați deputații să intre în sala desbaterilor.

Președintele *Perczel* și-a adus aminte de decedatul rege al Saxoniei, apoi a acordat cuvântul poporalului *Szüllő Géza*, care a ținut o vorbire contra provizoriului italian. După aceste *Argus*, adică *Kubik Béla* improvizează o discuție asupra regulamentului, la care a luat parte *Polonyi* și *Szöts*. Potolindu-se cearta asta, încep *Polonyi* să vorbească la proiectul dela ordinea zilei, vorbind până li s'a urf la toți de vestitul *Distanz-*

redner. La finea vorbirii după ce declarase pe toate lumea de trădătoare și calcătoare de legi, a înșinuat lupta până la extrem în potriua guvernului *Tisza*.

DIN ROMANIA.

Discursul rostit de M. S. Regele la expoziția agrară. Iată textual, din Monitorul Oficial, discursul rostit de M. S. Regele cu ocaziunea vizitei ce a făcut Duminecă 26 c., ca răspuns la discursul dlui *St. Greceanu*, președintele societății agrare:

„Am ascultat cu deosebită atențiune darea de seamă a expoziției ce 'mi supuneți și mulțumesc călduros cu care Mă salutați în numele societății agrare.

„Cu viu interes am urmat pregătirile acestei expoziții, datorită inițiativei voastre. Insemnate au fost greutatea cari ați întâmpinat dela început și cari s'au înmulțit încă din cauza unei recolte slabe; însă silințele voastre sunt astăzi răsplătite prin o frumoasă izbândă.

„Voi privi cu atâta mai mare plăcere această expoziție, că ea reprezintă adevăratele bogății ale țării, și este, prin urmare, o întreprindere națională care merită să fie lăudată. Doresc din suflet, ca dînsa să fie de un folos real pentru toți acei cari au expus și un nou îndemn pentru o muncă rațională și pentru dezvoltarea noastră economică, chemate a asigura viitorul și propășirea Statului Român.

„Numai prin muncă statornică, prin o economie pricepută și prevedere ageră, agricultorii nostri vor putea lupta în contra greutăților la cari ei sunt expuși, mai ales în anii de lipsă.

„Să dea Dumnezeu ca anul viitor să fie mănos și holdele noastre binecuvântate“.

Vizita Suveranilor la Iași. Bătrâna capitală a Moldovei și-a îmbrăcat hainele de sărbătoare și cu inima plină de bucurie primește vizita Suveranului Țării și a Familiei Regale, pe care timp de 17 ani nu i-a văzut.

Iașul este în sărbătoare.

Bătrâni, tineri, femei și copii, jubilează; fiecare este dornic să vadă cu un moment mai de vreme pe Suveran și pe Augusta sa Familie.

În dorința aceasta, fiecare se îmbulzește înspre gară.

Aglomerarea pe strade e colosală, Trenurile aduc sute de persoane noi, cari nemaî găcind locuri prin oteluri, plătesc sume mari pentru a fi găzduite în casele particulare.

Circulația vehiculelor a fost oprită cu desăvîrșire după amiază.

Eri la ora 9 dimineța au fost transportate cu o solemnitate impozantă racla cu moaștele Sfînei Paraschiva, dela Mitropolie la biserică Trei-Erarhi.

După rugăciunile obicnuite, procesiunea a pornit dela Mitropolie în ordinea următoare: corul Mitropoliei, corul seminarului, Mitropolitul Moldovei, episcopii Hușilor, Romanului și Buzăului, opt preoți, racla sfîntei dusă pe brate de opt preoți și apoi restul clerului ieșan și numeroși credincioși.

La biserica Trei-Erarhi s'a făcut o nouă slujbă religioasă.

La orele 12 s'a dat la hotelul *Binder* dejunul oferit de primul-ministru *Sturdza*, la care au luat parte 18 fruntași liberali și ministrul englez *Murray*.

După amiază animația era în oraș atât de mare, în cât cu foarte mare greutate se mai putea străbate prin mulțime.

Pe astăzi sunt înșirați școlarii sub conducerea profesorilor lor.

În față gărei este înșirată armata.

La gară. Gara este frumos pavoazăată. Sălile de așteptare de cl. I și II au fost transformate în săli de recepție.

Pe peron este o afluență enormă dar ordinea este menținută în mod exemplar.

Frutașii partidelor politice așteaptă pe peron sosirea Suveranilor.

La ora 4'05 minute d. a., un bubuit de tunuri anunță sosirea trenului regal. Un formidabil ura izbucnește din pietul tuturor. Trenul intră în gară. Garda dă onorurile militare. Muzica intonează imnul regal, ale cărui accente se amestecă cu uralele mulțimei.

Suveranii descind din vagon; de asemenea și prinții moștenitori.

Primarul prezintă Suveranului obicnuita pâine și sare, după care M. Sa împreună cu principii moștenitori, tre în revistă compania de onoare.

După ce se fac prezentările obicnuite, la ora 4.25 m., se formează cortegiul regal, în ordinea următoare, spre a se duce la mitropolie:

- 1) Trăsura cu dl *Săndulescu*, prefect de poliție;
- 2) Două escadroane de jandarmi călări;
- 3) Trăsura cu d-nii generali *Warthiadi*, șeful casei militare a Regelui și colonelul *Mavrocordat*, aghiotantul regal.
- 4) Trăsura cu perechea regală, escortată de 2 generali;

ta tot ce ai putut găsi în lume frumos și rar: curățenia și îngereasca virtute de femeie.

Condeiu aleargă cu neprihănită grabă... O replică bine prinsă, apărarea unui năpăstuit apoi plângerea unor orfanii despoiați de moștenire, cari n'au acum altă ocrotire decât condeiu lui.

În măsura ce argumentele sporesc și se deslușesc limpede și curgător din învălmășala gândurilor aprinse, o rază luminoasă străbate în sufletul deznădăjduit: mângăierea muncii mulțămirea bună a omului care își face datoria.

III.

Soarele răsări strălucitor și încălzi geamurile mari, și puterea lui străbătu până dincolo de pleoapele închise.

Felicia ridică ochii și își șterse fruntea asudată. Ce adânc dormise! În patul ei de fecioară, în siguranța vecinică a zidurilor înalte, împrejmuită cu verdeață... Își roti ochii împrejur... A, nu! Nu mai era acolo. Nu era încă acolo. Liniștea și pacea fuseseră numai în vis... Era încă tot aici în casă străină, încunjurată de larmă și primejdii.

Pe supt ferestrele ei treceau tramvaie și trăsuri uruitoare, care zguduiau casa din temelie. Și strigătele precupeților, stridente sau răgușite, înăbușiau atmosfera limpede a dimineții și tăiau în sufletul ei.

Așează mobila din casă și ascultă la ușă... Groaza de aseară i-se ivi iarăș ca o hidră ascunsă în adâncul unei ape cu suprafața limpede și liniștită.

O voce tină și armonioasă chemă de două ori:

— Cuconiță!... Cuconiță!...

Descuie ușa. Anica, rumenă și veselă, îi aducea vești bune.

— Desdedimineață a venit croitoreasa cu bluza cea nouă. O minune de frumseță! Apoi a venit servitoarea d-nei *Frunzescu* cu scrisoarea asta, și așteaptă răspuns.

Felicia rupse plicul. Cuvintele „bătaia de flori“ o izbiră ca reflexul soarelui de afară, în vreme ce Anica vorbea înainte:

— Zice, să vă duceți negreșit, că are să fie tare frumos... Acu îmbracă trăsura cu flori... Am adus rochia de mătăasă, cu bluza cea nouă... Cânta muzica, și toată lumea se duce.

Felicia prinse bluza și o privi distrată. Cine o tot silia să-și facă rochia peste rochia, când toate îi erau indiferente, aproape urite? Prietenele, croitoresele. Și el le plătia cu o plăcere vădită.

Singura plăcere ce-i putea pricinui.

Un zimbet de milă îi crispă obrazul, o clipă. Apoi porunci Anicei să-i aducă cafeaua. Îi era silă să-l vadă.

Se îmbracă repede aruncând priviri piezișe în oglindă, de unde chipul ei răsăria alb, gingaș și atât de obosit... Chipul ei, menit să fie acoperit cu vălul maicelor, mult mai frumos decât toate aceste podoabe lucitoare și grele...

Fără voie puse mâna pe o cutioară de cafea ce ascundea un giuvaer prețios. O brățară cu ceasornic și cu pietre scumpe și rare. O avere întreagă, aruncată aici, neatinsă și nefolosită...

Pentru-ce? Crezută-a el oare că o să-l facă plăcere ei scula asta strălucitoare?

Plăcerea ochilor, plăcerea sufletului... Un astru ce strălucește sus pe cer, sau diamantele acestea, pe care le învîrtește între degetele ei subțiri și slabe, — tot una e? Ceî-ce se bucură de stele n'au nevoie de diamante și ceî-ce se bucură de diamante nu se mai pot bucura de stele. Tot una e?...

Ce minune a naturii sunt și aceste mici pietre scânteietoare scoase la iveală din întunecimea adâncului nepătruns?... Și care e menirea lor? Menirea lor... Atât de greu e de înțeles!

Anica aleargă să spuie că trăsura doamnei *Frunzescu* e jos la poartă, împodobită cu flori albastre, albastre toate, parcă e malul de jos de lângă valea *Zimbrului*...

IV.

Târziu se ridică bărbatul dela masa lui de scris.

Afară felinarele erau aprinse și lumea trudită ieșia la plimbare: figuri palide și supte, tineri și virstnici, femei și copile, de o potrivă vestește în bătaia luminii de gaz și învălmășeala istovitoare a mulțimii.

Felicia nu se întorsese încă.

Porunci servitorului să-i facă și lui lumină. Apoi prinse a se plimba, cu mâinile la spate, în lungul și în largul odăilor. El, stăpânul și sclavul umilit. Intră în camera de culcare și se gândi că cele două paturi, puse unul lângă altul, trebuie despărțite în două camere deosebite. Făcu planul unei nouă aranjări. Odaia lui, dincolo de sofragerie, o cameră mică, întunecoasă. Dar la ce-l mai trebuie soare și lumină?... Ziua stă în biuro.

- 5) Trăsura cu perechea princiară;
- 6) Trăsura cu d-nele Bengescu și Grecianu, dame de onoare;
- 7) Trăsura cu prințul Urusoff, delegatul M. S. Țarului;
- 8) Trăsura cu dl general Wanka, delegatul Majestății Sale Impăratului Francisc Iosif;
- 9) Trăsura cu d-nii Astor și comandor Grafovsky;
- 10) D-nii Greceanu, Moerling;
- 11) D-nii Steriadi, directorul reșed. regale și Dall'Orso, secretarul M. S. Reginei;
- 12) Trăsura cu d-nii primar și prefect de județ;
- 13) Trăsurile cu d-nii generali, ofițeri superiori, consuli, etc.;
- 14) Trăsurile cu celelalte autorități.

A descrie entuziasmul publicului ieșan este aproape imposibil. Nu mai era entuziasm, era adevărat delir. Bătrânii plângeau; școlarii erau gata-gata să azerge după trăsura, în care se afla micul principe Carol, și a trebuit o mare sfortare profesorilor pentru a-i ține la locurile lor.

Cortegiul regal ajungând la mitropolie, I. P. S. Sa Mitropolitul Parthenie a oficiat serviciul divin, după care ilustrii oaspeți au fost duși la palatul comandamentului, unde au ajuns la ora 5-30 m.

În tot parcursul drumului Suveranii și Principii moștenitori au fost întâmpinați cu același entuziasm cald și comunicativ, care în unele momente își atingea culmea.

La comandament, după ce s'au făcut noi prezentări, Suveranii și Principii moștenitori s'au retras în apartamentele Lor.

La ora 7 și jum' seara a avut loc la palatul comandamentului masa regală cu 25 tacâmuri. Au luat parte miniștrii și trimișii străini, primarul orașului, prefectii de județ și poliție și aghiotanții Suveranului și Prințul Moștenitor. Au luat parte, asemenea, ca invitați, fruntașii conservatorii din localitate, Bădărău și Greceanu.

S'a ridicat un toast de cătră M. S. Regele, la care a răspuns dl primar Penescu.

Măne se va serba la Iași în mod strălucit, aniversarea nașterii prințului Carol care împlinește 11 ani.

La Comandamentul unde sunt găzduiți Suveranii, D-nu Primar Penescu mi-a afirmat, că Principele Carol care este înscris în cadrele școlii Militare din localitate va defila în fruntea companiei elevilor înaintea Regelui în ziua când va avea loc inspecția M. Sale în acel local, probabil Luni dimineața. Măne 2 Oct., are loc târnosirea bisericii Sf. Neculae.

Toată ziua va sta acolo, și va lucra. Muncă fără încetare. Brațele lui pentru asta sunt făcute.

Nu i-a fost dat să-și găsească un suflet, — va iubi lucrurile neînsufleteite.

Un covor frumos, sculptura unui scaun, un tablou, un ceasornic, perdelele dela fereastră, nu au și aceste farmecul lor asupra noastră? Nu leagă ele viețile noastre prin gând și amintiri? Nu vedem omul în ele? Omul cu sunetul simțitor și îndurerat. Omul muncitor, care și-a cheltuit viața alcătuind aceste lucruri pentru desfătarea sufletului și a trupului nostru.

Hotări să-și găsească o nouă mângâiere, adunând în casa lui, după putere, tot ce va găsi în lume frumos și scump. Dar de odată se opri și inima începu să-l bată mai tare.

Felicia se întorcea, însoțită de d-na Frunzescu, o vechie prietină dela călugărițe, — regărită în capitală. Se auzia vorba și risul și sărutările lor, cum se despărțiau jos la scară. Și el simți, izbit ca de o minune, pașii ei ușori elastici, apropierea vrăjită a întregii sale ființe.

Se aproprie de el, nu palidă și rece ca altă dată, ci caldă, roșie, zămbitoare.

— Am petrecut bine, ca nici odată... A fost și prințul și prințesa. Atâtea flori!... Atâtea flori!...

Și amezită, uitând de sine, începu să-și desprindă albastrele dela piept, din păr, din jurul taliei.

— Nebuna de Zizi mi-le-a pus.

Cu o privire blândă par'că-i cerea iertare.

El o privea din prag, aiurit, neîndrăznind să zică un cuvânt.

Răsboiul ruso-japonez.

Rușii în retragere.

Londra 17 Oct. Ultima bătălie a fost în toată privința favorabilă Japonezilor. Armata rusă este acum strîmtoată la riul Hun. **Rușii au îndurat perdele colosale. Conform unor evaluări, pierderile lor se ridică la 100.000.** Membrii crucei roșii au mai găsit pe câmpul de luptă 9000 morți ruși, afară de cei înmormântați de generalul Oku.

Londra 17 Oct. Din Tokio se vestește: Armata rusă s'a retras în partea ostică a liniei ferate. *Primele trei regimente rusești, comandate de generalisimul Kuropatkin, au fost atacate de cătră Japonezi.* Lupta aceasta a ținut și azi, și în Tokio i-se atribue mare importanță.

Petersburg, 17 Octombrie. Generalul comandant Kuropatkin a trimis un raport telegrafic, Țarului, în care laudă cu multă recunoștință vitejia și cavalerismul Japonezilor, relevând îndeosebi, că aceștia observă întru toate legile de războiu.

Mukden 17 Oct. Pe întreg câmpul de bătălie urnează lupta. De pe colina, pe care se află statul major rus, seara la 14 Octombrie se putea vedea un spectacol groaznic. Soldații oboșiți răniți se retrăgeau grăbind în locul lor alții. În urma bombardamentului multe case din Mukden se află în flacări. Spaima era mărită și de un puternic vifor. În cer tuna și fulgera teribil. Prin atacul dela 14 Oct. Japonezii au luat două poziții și au nimicit trei regimente până la ultimul om.

Londra, 17 Oct. Japonezii au împins pe Ruși spre riul Hun. **Armata rusă a suferit pierderi grozave. Până Vineri au căzut 60.000 de Ruși. După alte verziuni pierderile totale ale Rușilor fac 100.000 soldați morți, captivi și dispăruți.**

Ofensiva Rusiei.

„Die Zeit“ scrie: În același timp în care Novoie Vremia dădea cetitorilor săi știri „sigure“ despre forțele Japoniei, apărarea ordinul de armată al generalului Kuropatkin. Dacă prima pu-

Dar de odată ease întoarse brusc, cu spaimă. Se pipăi peste brațe, se uita jos în jurul ei, își scutura rochia, florile, pe măsuță, pe pat, îngălbenind ea moartă.

— Ce-i, dragă?

Un țipet năbușit ieși din pieptul ei;

— Brățara!

Cu o fulgerare de bucurie, el sări să o susțea.

— Ai luat-o? Ai pus-o pe brațul tău?...

Ea îngâna:

— Da... da... singură nu știu, cum?...

Am avut-o aci, aci...

Și privirea-i împainjinită căuta la brațul gol, la cutia de catifea goală, și în jurul ei se făcea o prăpastie neagră, pe când buzele albe se descleștară într'un gemăt greu:

— Am pierdut-o!

El se lăsase în genunchi lângă scaunul ei.

— Nu-i nimic, dragă...

Ea plângea cu hohot și, pe când el, uitând totul în șoptia cuvinte mângâietoare, pline de adorare, ea înduoșată, pierdută, suspina:

— Ești prea bun... O, ești prea bun...

Brățara cu pietrele strălucitoare răsări ca un șarpe și se incolăci de-a lungul trupului și a sufletului ei.

Și pentru amândoi începu — infernul.

Constanța Hodoș.

blicațiune era o surprindere pentru mulți cetitori ruși, apoi ordinul generalului a fost surprindere pentru toată lumea.

Novoie Vremia scrie:

Pe baza sistemului de recrutare și de instrucție militară din Japonia, clasele soldaților dela 20—21 de ani prezintă următoarele cifre: instruiți deplin 540.000 de soldați, instruiți pe jumătate 960.000, iar neinstruiți dar buni de serviciu militar 600.000 de oameni. Dela 22—39 de ani suma acestor trei categorii dă alți 824.000 de oameni. Convocându-se toți oamenii de tot sau se jumătate instruiți până la vârsta de 31 de ani inclusiv — la care încetează serviciul în armata permanentă și în cea teritorială — Japonia dispune astfel pentru campanie de un milion și jumătate de soldați. În țeară mai rămân din vechii soldați instruiți (dela 32—39 de ani) de peste 400.000 și mai mult de un milion de oameni neinstruiți dar buni de serviciu militar.

Pe teatrul răsboiului pot să fie acum 400.000 de oameni, deci cel puțin de două ori atâția soldați instruiți se află acasă de rezervă.

În ce privește numărul puștilor se află la începutul anului 1903: 280.009 de puști cu repetiție, modelul cel mai nou (6,5 milim., 1897); 500.000 de puști cu repetiție, sistem Murat; 200.000 de puști, model Peabody-Remington, și 100.000 ne puști de o singură încărcătură, sistem Murat — în total 1.080.000 bucați, de unde se vede că administrația militară japoneză conta să pună pe picior de război un milion de soldați și era perfect înarmată cu un an înainte de începerea răsboiului.

Acestea sunt spusesele ziarului rus. Ce concluzii se pot trage din ele? Că nu este nici o dificultate ca în caz de trebuință, să se procure armatei întregiri și întăriri din milionul de soldați instruiți. Întrebuințându-se linia ferată Dalian-Liaoyang, nu se cere pentru drum decât 8—10 zile. În raportul de timp și spațiu este asigurată permanența superiorității relative a Japonezilor.

Să vedem acum schimbarea situației răsboiului, anunțată de Kuropatkin. La începutul lui Septembrie stăteau la Liaoyang, față în față, forțe aproape egale. Unii corespondenți zic că Rușii erau superiori cu 30.000—50.000 de oameni, dar aceasta nu e constatat sigur.

În luptele cari au durat cinci zile, Rușii au pierdut 20.000 de oameni, iar Japonezii 30.000. După 4 Septembrie, Japonezii au încetat operațiunile și nu se auzia decât sosiri puternice de trupe și de întregiri, precum și de transportul diviziilor 7 și 8 cari până atunci fuseseră acasă. La începutul lunii Septembrie, țarul a ordonat organizarea unei noi armate.

De oare-ce acum se cunoaște și în afară de Rusia avantajile liniei siberiene, adică a liniilor dela răsărit de lacul Baical, se poate socoti cu precizie că — dacă transportul proviziilor poate fi întrerupt — unui corp de armată rus (cam 30.000 de soldați) îi trebuie cel puțin o lună până să ajungă pe teatrul de război.

Prin urmare, dela începutul lunii trecute n'au putut să ajungă acolo mai multe trupe din armata rusească decât atât cât prezintă pierderile dela Liaoyang și numărul normal de bolnavi în timp de o lună. Mai rămâne pentru acest calcul corpul de armată de sub comanda lui Linievici, care cu cel mult două divizii, sau a ajuns la Mukden sau e în drum spre nordul Coreei și a devenit disponibil, când în cartierul principal rus s'a aflat despre transportarea în Manciuria a diviziilor 7 și 8 japoneze.

În general, dela începutul lunii Septembrie nu s'a schimbat raportul numeric. Pare deci a fi dreaptă credința Americanilor că ordinul de armată e o gafă și că Kuropatkin a trebuit să asculte din nou de o „voință neînfrântă“. Partidul războiului, din Petersburg, vede dorita „întorsătură“ în faptul că Japonezii au încetat cu înaintarea, după ce la Liaoyang n'a reușit impresurarea armatei rusești. Altmintrelea nu se explică cum bătrânul soldat Kuropatkin a recunoscut așa de odată și neîntemeiat pe nimic că superioritatea de mult dorită de dînsul a fost obținută. Adeseori s'a spus însă că această superioritate trebuie să fie de cel puțin 300.000 de oameni pentru a fi cu totul sigur de succes. Se pare că planurile „partidului războiului“ au dat greș și de astădată ca și cu înaintarea detașamentului comandat de Stackelberg.

Din străinătate.

Din Macedonia. Sultanul și Patriarhul. În zilele din urmă a avut loc între Yldiz-Kiosk și Patriarhul din Constantinopol o corespondență neîntreruptă.

M. S. Sultanul, în înalta înțelepciune, își dă seamă cât e de supărătoare, de neadmis politica de neîngăduire a patriarhatului față de elementul românesc, a cărui lealitate și valoare socială o prețuiește de altminteri.

Dar, chiar dacă, mulțumită acestui spirit de dreptate, cauza românească a făcut progrese reale în Macedonia, din nenorocire triumful final i-se întârziează într-una din cauza opunerii încăpăținate, violente și nerespectoase a patriarhatului.

Dupăcum se știe, Sultanul a chemat la Yldiz-Kiosk pe patriarh, ca să-l invite să dea voie preoților români, numiți de astfel tot de mitropoliții patriarhali, să facă slujba în limba românească.

Tahsin-Pașa, primul secretar al Sultanului, a mai adăugat marelui prelat că aceasta este dorința majorității Românilor și a mai multor mari puteri.

Cu toate acestea înălțimea Sa a răspuns că trebuie adusă chestiunea înaintea Sinodului, care ca în totdeauna, a refuzat să îndeplinească dorința Sultanului. Sinodul refuză pentru motivele că: revendicările Românilor ar avea mai mult un caracter politic decât religios și fiindcă ar fi fost formulate numai de o minoritate de Aromâni.

Argumentul întâiu demaschează adevărul inobil al orîi cărei fapte a Sf. Sinod. E mărturisirea naivă că nu chestiunea religioasă îl preocupă ci cea politică, dându-se astfel la iveală instrumental unei propagande făcute în paguba misiunii sale, după care ar trebui să se preocupe de scăparea sufletelor, contopind într-o iubire potrivită pe toți copiii Bisericii ortodoxe.

Argumentul al doilea e și mai slab. Chiar dacă un singur Român ar fi cerut dreptul de a i-se sluji în limba lui, în biserică clădită și întreținută din punga lui, cererea ar fi trebuit satisfăcută. Povestea cum că numai o mică minoritate de Români ar profesa sentimente românești, e scornită și inhibă de patriarhat, care e instrumentul cauzei grecești. Și dacă n'au aderat încă toți Români la ideea românească, de vină sunt numai această supremă autoritate și organele ei, care asupresc și persecută pe acei ce se dovedesc că țin de biserică românească. Să fie patriarhatul câtăva vreme nepărtinitor și să vedem atunci de care parte va fi minoritatea.

Dacă Poarta nu poate să dea o autorizație canonică în locul Sf. Sinod, cel puțin să protegiască într'un mod eficace și legal manifestările legitime ale celor ce revendică libertatea conștiinței și desfășurarea liberă a sentimentelor lor etnice.

Sperăm că energia autorităților otomane va putea face să prevaleze acest principiu de îngăduire, cu atâta violență călcat de organele supreme ale Bisericii ecumenice.

(„L'Indépendance Romaine“.)

Din Anglia. Unele persoane pretind că limba engleză este lesne de înțeles. Era odată poate așa, dar de când Arthur Balfour și Iosif Chamberlain ocupă cu vorba lor primul plan al scenei politice, se pare că totuși s'a schimbat. Înțelesul cuvintelor nu mai are precizie variată după orator și după auditor. Discursurile sunt constituite de fraze care se adaogă unele la altele contrazicându-se. Astfel, fiecare poate să găsească în cuvântările oamenilor politici argumente, aprobări. Sistemul acesta are evident și avantajii și inconveniente.

Are avantajul de a nu compromite nimica. Balfour face un discurs la Edimburg și îndată Chamberlain își exclamă: „E pasăre, căci are aripi; e șoarice căci are bot!“.

Unii pretind că a atacat pe fostul Ministru al coloniilor că'i repudiat sistemul; alții afirmă că Chamberlain n'are un amic devotat, nici partizan mai zelos decât primul ministru al Angliei. Într'acestea, protagonistul noului protecționism englez ia cuvântul la Luton, și după ce i-a ascultat discursul, unii pretind că e liber schimbist, pe când alții afirmă că este protecționist.

Este evident că cu greu se poate ajunge la misiunea de a mulțumi pe toți dar trebuie să mărturisim că asemenea jonglerii oratorice nu prea luminează o situație politică obscură. Și ar fi un optimism copilăresc dacă am con-

chide că totul este cum nu se poate mai bine în aceste afaceri politice.

Balfour atunci a declarat că nu este protecționist. A lăsat să se înțeleagă că dacă partidul unionist se hotără să susție definitiv politica chamberleioiană, va păși direcția partidului, adăogând însă că va continua să o servească cu sprijinul său de simplu deputat. Iată în adevăr o conduită ciudată pentru un om de Stat. Orîi dl Balfour este covins că adoptarea protecționismului ar fi o măsură nefastă, și atunci întrebarea este pentru ce ar mai apăra-o el ca simplu deputat; sau crede că este trebuincioasă și atunci n'are nici de cum nevoe să'și dea dimisia. Politica pe care a preconisat'o Sheffield și-a apărat'o la Edinburg nu este protecționistă, zice el are numai de scop să apere agricultura și industria engleză în contra războaielor de turif. Distincțiunea pe care o faci între a protege și a apăra este poate dibace dar este lipsită de sigur de claritate.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 17 Octombrie 1904.

— **Deschiderea filialei Tinca a „Bihorenel“** s'a făcut, conform informațiunii noastre din Nr. trecut, la 12 l. c. La actul acesta direcțiunea institutului a fost reprezentată prin dl Dr. Coriola Pap, membru în direcțiune și director executiv. Festivitatea inaugurării s'a început prin serviciu divin celebrat de protopresbiterii N. Roxin cu preotul Eutimiu Blaga. De față au fost toți funcționarii și bărbații de încredere, al căror nume s'a publicat și în Nr. trecut, afară de avocatul dl Dr. Iustin Pap care n'a primit a fi bărbat de încredere. Apoi în localul filialei s'a făcut sfeștanie, după care protopresbiterul N. Roxin a pronunțat un discurs avântat, binecuvântând instituțiunea nouă și mulțumind direcțiunii institutului pentru înființarea acestei filiale, pe care se răspunde la o dorință generală a populațiunii din acele părți. În numele direcțiunii a răspuns dl Dr. Coriolan Pap exprimând bucuria direcțiunii că poate îndeplini o necesitate simțită de poporul din giulul Tinței. După aceea a urmat conferența cu funcționarii și bărbații de încredere, unde s'a cetit regulamentul filialei. Și ceremonialul deschiderii s'a încheiat. După încheierea, dirigintele filialei dl avocat Dr. Andreiu Ilie a intrunit la masă pe toți funcționarii și bărbații de încredere. („Familia“).

— **Memoriile unei artiste.** Timpul ce-i rămâne liber între două reprezentații date cu concursul ei într'un capăt sau altul al țării — chestie de a realiza suma necesară pentru chirie, după trei decenii de muncă și de succes desăvârșit la noi — d-na Aristizia Romanescu îl consacra pentru scrierea memoriilor sale.

Putem adăuga că vor fi extrem de interesante, ca expunere și aprecieri personale, aceste memoriile, care vor apăre sub titlul: *Trei-zeci de ani dintr'o viață de piază*“.

— **Conferențe preoțești în Bihor.** Familia scrie următoarele: Conferențele preoțești puse în practică prin I. P. S. Sa dl arhiepiscop și mitropolit Ioan Mețian încă pe vremea când era episcop în dieceza Aradului, în timpul din urmă au luat un avânt mai mare — pe teritoriul consistorialului ort. român de Oradea-Mare — prin sistemul introdus de Pr. C. S. Sa dl vicar episcopesc V. Mangra, care a dispus pe cale circulară — ca în conferențele ce se țin în fiecare protopopiat, să se facă disertațiunile de preoții cei mai isteți și inteligenți. Disertațiunile toate, din fiecare protopopiat se vor subșterne consistoriului, care apoi — după o cenzura minuțioasă — va publica cele mai bune, în organul diecezan „Biserica și Școala.“ Temele ficsate din partea consistorialului, sunt următoarele: 1. Cum să tracteze preotul cu poporul, ca să-și asigure încrederea și iubirea lor în toate împrejurările? 2. Cum să pregătească și să tracteze preotul pe poporul ei la sf. mărturisire, ca să îndrepteze și îmbunătățească viața lor religioasă-morală? 3. Datorințele preotului în jurul școlii și pentru înaintarea învățământului, expuse pe baza regulamentelor congrsuale-sinodale și a ordinațiunilor consistoriale. — Toate trei temele sunt de o deosebită importanță. — *Prima conferență*, la care a asistat ca ascultător și Pr. C. Sa dl vicar episcopesc V. Mangra, s'a

ținut în Oradea-mare la 29 Septembrie n. a. c. sub prezidiul dlui protopop Toma Păcala, alegându-se notar al conferenței preotul din Veeherd Traian Nagy. După deschiderea conferenței, care a fost precedată de sf. liturghie împreună cu chemarea Duhului sfânt, și după constatarea prezenței — au fost de față 44 preoți, absenți 2 — primul conferențiar Andrei Horvath paroch în Velența Orăzii, și-a cetit disertațiunea despre tema primă. „Cum să tracteze preotul cu poporul ca să-și asigure încrederea și iubirea lor în toate împrejurările?“ A doua disertațiune nu s'a cetit, iar a treia: „Datorințele preotului în jurul școlii...“ a cetit-o preotul din Parhida Mochiu Vancea. Conferența începută la 8 ore dim. s'a terminat abea la orele 2 d. m. După conferență preoțimea a luat masă comună la otelul „Arborele verde“, împvâștiându-se fiecare la ale sale pe la orele 4¹/₂ d. m. Convingerea noastră este, că conferențele ținute conform planului chibzuit de Pr. C. Sa dl vicar V. Mangra, vor avea rezultate îmbucurătoare. — A doua conferență s'a ținut în Tinod — protopopiatul Peșteș — la 6 Octombrie n. a. c. la care a luat parte dl vicar V. Mangra asistat de referentul consistorial Andrei Horvath. A prezidat admin. protteral Iosif Moldovan. Și aici s'a procedat ca la Oradea. Disertații au fost preoții Samuil Iacob, V. Lăpuștean și G. Morarescu. După conferență, care a durat până la 1¹/₂ ere d. m. preoțimea a luat masă în Aleșd. Prezența preoților — au fost de față toți afară de 2, — a avut efect asupra străinilor din Aleșd, întrebând toți, că pentru ce sunt atâția preoți adunați? — Acum urmează protopopiatul Tinca.

— **Notificare imperială.** M. S. Regele Carol a primit din partea împăratului Nicolae II al Rusiei, o scrisoare prin care-l notifică că Soția Sa, împărăteasa Alexandra-Teodorovna, a dat naștere unui Prințipe.

Exc. Sa. de Giers, trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al Rusiei, a avut onoare a remite M. S. Regelui scrisoarea de notificare. („Monitorul Oficial“).

— **Enciclopedie română în limba franceză.** Frédéric Damé, cunoscut publicist, a fost înscris de cunoscuta librărie pariziană Collin să facă pe cheltuiala ei o mare lucrare enciclopedică asupra României.

Toate ramurile de activitate românească își vor găsi monografiile în vasta lucrare a dlui Damé.

— **Serviciul de 2 ani în armata română.** La ministerul de războiu se fac studii și se pregătesc memoriile cu privire la introducerea în armata permanentă a serviciului de doi ani.

Dl D. Sturdza vrea să facă o încercare parțială asupra rezultatelor ce va da în România serviciul de doi ani.

— **Inmormântarea lui Lotz Károly.** Lotz Károly, decedatul pictor maghiar a fost dus la locul de veci Sâmbătă d. a. A luat parte la înmormântare și ministrul cultelor Dr. Berzeviczy.

— **Bustul lui Mihail Kornea.** Executarea bustului lui Mihail Kornea, a fost încredințată distinsului sculptor italian Rafaelo Romanelli, profesor la școala de bele-arte din Florența.

Bustul va fi tăiat în marmoră de Carrara, odată și jumătate mărimea naturală, așezat pe un pedestal de marmoră de Verona, după desennul întocmit de d. architect I. Mincu.

Cu acest prilej, comitetul pentru ridicarea acestui bust roagă cu stăruință toate persoanele cărora li s'au încredințat liste de subscripție, să le înapoieze neîntârziat împreună cu totalul sumelor adunate d-lui Em. Pantazi, adv. casierul comitetului, str. Olari Nr. 2.

— **Noul ministru de finanțe al Turciei.** Directorul general al vânilor, Nazir pașa, a fost numit ministru de finanțe.

Ca director general al vânilor a fost numit fostul valiu dela Salonic Hassan Fehmi pașa.

O nouă comisiune a fost instituită pentru a propune măsurile necesare în vederea unor restatorniciri a finanțelor statului.

— **Unchiul regelui Milan la contele Zichy Jenő.** Din Borgoprund se scrie, că colonelul *Konstantinovits*, care este unchiul lui Milan a sosit Sâmbătă dela Paris

la Borgoprund, unde voește să ia parte la vânătoarea de urși.

— **Fuga unui defraudant.** Din Viena vine știrea telegrafică despre fuga unui defraudant în numele *Tauszig*. De sine înțeles că este din strălucita semănție a lui Israil. În Marsilia s'a imbarcat pe vaporul „Italia“, luându-o spre America, unde speră să ajungă în siguranță. În hotelul *Terminus* din Marsilia a schimbat 10.000 cor. în monedă franceză înainte de ce ar fi plecat. Voia să ducă cu sine și o damă, cu care își petrecuse boerește mai astă vară la Trouville, dar aceasta a refuzat să meargă cu el. Astfel a plecat singur. *Tauszig* care face călătoria transatlantică sub pseudonimul *Náray Géza*, n'are conștiință că după ce dispăruse din Viena un frate al său s'a sinucis.

— **Un bombardament cu pietri în războiul ruso-japonez.** Corespondentul ziarului „Central News“ dă o serie de incident memorabil din bătăliile războiului ruso-japonez.

Șeful statului major al generalului *Nishi*, povestește următoarele despre lupta dela *Telise* după atacul surprinzător al armatei lui *Oku* contra forțelor generalului *Stackelberg* care aștepta pe dușman pe trei coloane întărite cu șanțuri.

Aveam numai 6000 de oameni pe flancul nostru drept; dar deși eram amenințați de a fi exterminați, comandantul nostru declară că mai curând trebuie să murim cu toții decât să ne retragem. Locul era întretăiat de prăpăști cu pereți drepecți, așa că cu greu se puteau aduce acolo carele cu munițiuni.

Indată după ora 12 de amiază Rușii terminară munițiunile lor, și soarta curioasă vroia că și nouă să ni-se sfârșească cartușele așa că cele două linii erau despărțite numai de o distanță de o aruncătură de peatră și nu puteau trage unul în ceilalți.

Am trimis din nou ordonanțe ca să ni să trimeată îndată munițiuni, văzurăm că ora critică a sosit, cel care va avea mai întâi cartușe va fi stăpânul câmpului de bătăe.

Și nimic nu descurajează pe un soldat decât când i-se sfârșesc munițiunile față de inamic. De haionetă nu puteam face us, Rușii n'au venit în destul de aproape de noi pentru a ne servi de haionetă și ședeam liniștiți.

Se întâmplă atunci ceva memorabil pentru o luptă modernă. Nu vorbesc de duelul unui tânăr ofițer japonez care înaintă singur cu sabia în mână pentru a lupta cu un ofițer rus, fiind că asemenea lupte nu sunt la noi ceva neobișnuit. Observăm din ambele părți liniștiți mersul luptei care amintea faptele vechilor *Samurai*.

Ofițerul rus era un om puternic și un scri-meu abil dar japonezul era răbdător și lupta într'un mod care scotea pe adversar din sărite. Duelul s'a sfârșit prin străpungerea Rusului care căzu mort. Apoi am avut eu însumi să susțin un duel, dar cu arme cu totul neobișnuite. Câmpul de luptă e acoperit cu pietre de stânci și în furia, că n'am putut continua lupta, unul dintre oamenii noștri au adunat o mână de pietre și le-au aruncat cu toată puterea în capetele Rușilor când aceștia se arătară. Acest fel de luptă s'a întins ca flacăra și cu sutele aruncam pietrele asupra Rușilor.

Când ofițerii văzură, că iritația se potoli ei lăsară pe soldați să arunca cu pietre. Rușii primiră provocarea îndată. Și ei săriră, aruncând vitejește stânci întregi asupra oamenilor noștri și așa a ținut un timp o bătălie cu pietre.

Ofițerii n'au stat în urmă și deci au fost loviți cu pietre și călciți.

Când un sodat a fost lovit de o piatră izbucni un răs și se auziră strigăte de încurajare și de îndemnare de a răspunde.

Ți se părea, că aziști la o bătălie de băeți de școală;

Cartușele noastre sosiră mai întâi și le-am întrebuițat de îndată. Dar sosiră și cele ale inamicului și lupta crâncenă a reinceput.

— **Atentatul dela palatul Justiției.** Un atentat unic în felul său s'a întâmplat în București unde un delicvent a tras cu revolverul asupra membrilor curții de casație pe când îi pertractau procesul; eată câte-va amănunte:

Mărăcineanu, care fusese condamnat la 12 ani închisoare de către curtea cu jurați de *Ilfov*, în momentul când curtea de casație în urma pledoriilor apărării sale d-nilor *I. Brătescu* și *Al. Șonțu* și în urma susținerilor dlui procuror *Stănescu*, i-a respins recursul, rămân-

nând definitiv condamnat, a scos revolverul ce-l avea în buzunar și a tras 4 focuri asupra judecătorilor și procurorului, rânind ușor pe dl *Ciru Economu*.

Apoi a luat-o la fugă prin sala de consiliu, a mai tras un foc fără a lovi, în dl consilier *Kivu* și ajuns jos a tras un foc asupra sergentului de jandarmi, cel urmărea, *Ionescu Niță*, pe care îl rani la cot.

Apoi o luă la fugă prin sala pașilor perduți spre eșire dinspre *Calea Rahovei*, fără ca publicul ce era coprins de groază să-l fi putut opri.

Ajuns în stradă a sărit într'o trăsură, amenințând pe birjar cu revolverul, acesta de frică sări jos, ear criminalul luând hăturile voi să fugă, când tocmai jandarmul *Iordăchescu Aurel*, care îl fugărise, isbuti a sări în trăsură și a-l trage jos și a-l trage jos și apoi cu ajutorul locotenentului *Popescu* îl prinse și cu celelalte ajutoare sosite, îl duseră la secția polițienească din palatul justiției, unde fu pus în feară. Dus apoi la parchet i-s'a luat un scurt interogatoriu și criminalul declară că a voit să se sinucidă și că revolverul îl avea dela gardianul dela *Văcărești*, *Enache Ion*.

În urma instrucției făcute, a fost adus conform art 285 combinat cu 188 din c. p. spre a fi judecat de curtea de casație, care se compune din dl *Buicliu* președinte și dl *Gr. Duca*, *Șișman*, *Bagdat* și *Kivu*, membrii. dl *Ciru Economu* fiind rânit.

S'a luat interogatorul lui *Mărăcineanu*, care neagă de a fi voit să atenteze contra cuiva și apoi se dă cuvântul dlui *C. Dissescu*, care a fost însărcinat din oficiu cu apărarea.

D-sa crede că mobilul acestui atentat odios, nu a fost sinuciderea ci preocuparea de libertate și apoi cere a se suspenda ședința pentru câte-va minute spre a se aduce gardianul *Enache Ion*.

La redeschiderea ședinței fiind adus gardianul *Enache Ion*, acesta neagă de a da vr'un revolver lui *Mărăcineanu*.

Se dă cuvântul apoi dlui procuror *Stănescu* care spune că acesta e un proces ine mai pomnit în nici o țeară din lume.

Continuând spune:

D-voastra erați chemați ca să vedeți dacă s'a aplicat bine procedura, nu să-l judecați în fond, și acest pervers trage focuri asupra d-voastre în plină ședință; nu mai vorbesc de mine.

Arată apoi că *Mărăcineanu* era în deplinătatea facultăților sale mintale, pentru-că s'a văzut calmul cu care a ascultat toate desbaterele și numai când a auzit pronunțarea hotărârii, atunci ca să-și răsbune, a voit să omoare pe magistrații *Curții de Casație*.

Dl procuror arată antecedentele lui *Mărăcineanu* și cere aplicarea art. 188, care prevede munca silnică pe viață.

Dl *Dissescu*, pune ipoteza aplicării art. 57 c. p. și spune că de și e constatat că criminalul *Mărăcineanu*, nu e nebun, totuși antecedentele lui probează că minte-ai nu-i e tocmai sănătoasă.

Apoi sub impulsunea dorului de libertate, i-a putut produce o tulburare momentană așa ca să nu mai fi știut ce face.

Dumneasa conchide la o pedeapsă mai mică.

Mărăcineanu cere și el indulgența.

Curtea după o scurtă deliberare, condamnă pe *C. Mărăcineanu*, conform art(188 la munca silnică pe viață.

Hotărârea se va pune imediat în executare, fiind dată în ultima instanță.

Până la ora 11 noaptea a continuat instrucția spre a se dovedi de unde are revolverul, căci *Mărăcineanu* a declarat că l'a adus dela penitenciar într'o pâne găurită, pe care o cumpărase dela cantinerul cantinei alaltăeri.

Acestea s-au probat a fi exacte, căci s'a găsit pânea cu locul revolverului în ea și cantinerul a declarat că i-a vîndut-o *Jo!*

Familia lui *Mărăcineanu*, care la început fusese arestată a fost pusă în libertate, rămânând până acum numai gardianul *Enache Ion*, care nu poate proba ce are cu el, de îl părește că i-a dat revolverul.

Instrucția continuă.

— **Numărul calilor în România.** În România, după ultima statistică, sunt 525.000 de cai. În lumea întreagă sunt 65.000.000 de cai, Rusia

deține recordul cu 22 milioane, vin apoi State-Unite cu 17 milioane.

Țara care are cel mai puțin e *Belgia*, cu 25.000 numai.

— **Luptă cu tauri în București.** Citim în „*Reporterul*“: Nici că se putea astfel; suntem doară *Belgia Orientului*.

Se vorbește în unele cercuri și se proiectează ținerea unei lupte cu taurii, afară la șosea, la podul II. pentru a amuza publicul bucureștean.

Nu credem să izbutească acest plan al unor blasați, cari, pentru a-și mai desmorți, nervii au nevoie de spectacole sângeroase.

— **Din Rusia**, vine știrea că toți acuzații traduși în fața tribunalului pentru excesele antisemite din 1903 au fost achitați pentru crima de asasinat dar condamnați pentru excese la pedepse variind între 8—16 luni de închisoare.

— **Doi studii noi de Gherea.** Dl *Dobrogeanu-Gherea*, cunoscutul critic, care n'a mai publicat nici o lucrare în timp de opt ani de zile, pregătește un studiu amănunțit asupra operei lui *Alexandri* și asupra teatrului românesc în general.

— **Chestia Evreilor din România.** Guvernul Statelor-Unite a publicat de curind o „*Carte roșie*“ care conține documentele cu privire la cunoscuta Notă americană în chestia evreilor din România.

Primul din aceste documente ne vorbește de întrevederea reprezentantului Statelor-Unite în *Balkan*, *Mr. Jackson*, care pe atunci se afla la *Atena*, cu ministrul plenipotențiar român pe lângă curtea *Greciei*. Cu prilejul acestei întrevederi, diplomatul român exprimă celui american, în numele regelui *Carol*, dorința acestuia de a vedea stabilindu-se legăturii diplomatice directe între *Washington* și *București*. La aceasta ambasadorul american răspunde că guvernul Statelor-Unite nu are nici o necesitate de a avea un reprezentant special la *București*.

Un alt document e scrisoarea din 5 *Martie* 1903 a secretarului de *Stat Hay*, care comunică ambasadorului *Jackson* că între Statele-Unite și *România* au izbucnit neînțelegeri cu privire la situația evreilor români. „Președintele nutrește dorința“ — scrie *Mr. Hay* — „ca, cu prilejul vizitei d-v. în *România*, să cercați a afla ce efect a avut Nota noastră cătră puterile europene, și în deosebi să căutați a afla dacă vre-o putere europeană a făcut obiecțiuni *României* pentru tratamentul ce aplică locuitorilor săi ovrei. Președintele poartă un deosebit interes acestei chestiuni“.

În răspunsul său, cu data de 23 *Martie* 1903, *Mr. Jackson* comunică că este informat din *Berlin* că *Germania* va acorda chestiunii toată atenția ce o comportă importanța sa. *Mr. Jackson* mai comunică dlui *Hay* că guvernul englez, imediat ce a primit nota, a informat celelalte puteri de primirea ei, întrebându-le ce au de gând să facă. „Pe cât am putut afla — scrie *Mr. Jackson* — nici una din puterile semnatare n'a făcut vre-un pas, și chiar faptul primirii notei n'a fost comunicat oficial guvernului român. Mai departe *Mr. Jackson* caută să explice atitudinea guvernului român.

Imprejmuită de State dușmane, *România* are nevoie să fie locuită de un popor homogen din punctul de vedere al rasei. De aceia guvernele române au refuzat în tot timpul să recunoască de cetățeni pe locuitorii evrei, căci deși s'au născut în țară, nu vor să se asimileze *Românilor*, nici prin limbă, nici prin moravuri și obiceiuri.

Chiar și puterile binevoitoare evreilor s'au ferit să intervină pe lângă guvernele române în sens filoevreesc. Și nici nu e de așteptat, declară *Mr. Jackson*, ca ele să depună în viitor mai multă insistență de cum au depus în ultimii 25 de ani.

Prin raportul său din 18 *Aprilie* a aceluiaș an, *Mr. Jackson* constată că chiar până la acea dată nici o putere n'a făcut vr'o intervențiune. *Germania* s'a ținut în rezervă. Guvernul englez și cel francez încunostiunțaseră numai *România* de primirea notei.

Diplomatul american tăgăduiește că *Evreilor* din *România* le merge rău, dar se grăbește să adaugă că celor din *Rusia* și *Galiția* le merge și mai rău. Aceasta o dovedește faptul că orice emigrant evreu din *România* e repede înlocuit

de către un evreu din Rusia sau Galiția. Diplomatul american mai comunică că guvernul român nici nu vede cu ochi buni emigrarea Evreilor, de carece știe că locul acestora e luat de Evrei inferiori sub raportul cultural, cari nu cunosc măcar limba țării.

Intr'o altă scrisoare, din 7 Septembrie 1903, Mr. Jackson relatează despre o convorbire ce a avut-o cu dl Dim. A. Sturdza. În România ar fi existând două feluri de Evrei. Unii — cei spanioli — de calitate superioară; ceilalți, imigrați din Rusia și Galiția, de calitate inferioară. Mai mult decât atât. Dl Sturdza își mai exprimă convingerea că Evreii cari nu sunt veniți din Spania, nici nu sunt Evrei, ci — mongoli! Pentru acest cuvânt nu trebuie dat după dl D. Sturdza — drepturi Evreilor.

„N'am scuturat jugul turcesc“ — se exprimă primul ministru român — pentru a primi jugul evreiesc. Ura în contra Evreilor e necunoscută în România, și ca dovadă citez faptul că eu însumi împreună cu câțiva miniștrii ai mei, purtând pe piept decorațiunile, am asistat la o nuntă evreiască într'o sinagogă. Una din cauzele — a continuat dl Sturdza — pentru cari Evreii nici nu se gândesc să fie Români, ci visează reconstituirea statului lor în Palestina.

Cât privește emigrarea, ea e pricinuită de motive economice. Dar emigranții au căutat să-i dea un colorit politic, mergând pe jos, în zdrențe, spre a compromite România.

Mr. Jackson își încheie raportul exprimându-și părerea că încetățenirea Evreilor în România nu se poate face decât pe o scară mică, pe măsura ce diverșii evrei se vor dovedi ca adevărați Români. (?)

— **Moartea pictorului Cristoffel Bishop.** Se anunță din Amsterdam moartea pictorului Christoffel Bishop.

S'a născut în 1828 la Leuwarden și a studiat la Delft și la Paris.

De pe la 1855 a trăit la Haaga. El era renumit ca pictor de interioruri și de genre.

Bishop a fost membru al Academiei artelor frumoase din Haaga.

— **Examen de evaluare.** Din Caransebeș ni se scrie, că la institutul teologic de acolo Mercuri la 15/28 a fost examenul de evaluare preoțească, la cari s'au supus toți clericii absoluți din anul acesta. Doi clerici și anume d-nii I. Andrescu și Aron Moise au reușit cu foarte bine, domniile clericali absoluți G. Costescu Liviu Biro, Valeriu Blajovan, Moise Mașioniu cu „bun“, iar domniile I. Borlovan, Toma Simu și Gr. Vasilescu au reușit. Doi clerici au fost respinși.

— **Noul ambasador englez la Viena.** Din Viena se telegrafează, că actualul ambasador englez la Viena lord Francis Richard Plunkett anul viitor va împlini al 70 an al vieții sale și astfel din cauza bătrânețelor se va retrage. Deja și succesorul său este designat și anume în persoana lordului Martin Gosselin Hadsley, care de prezent este ambasador la Lissabona. Gosselin este în calitate de mare ambasador la Lissabona din anul 1902; înainte de asta era secer de stat substituit în ministerul afacerilor externe. El și a început cariera ca secretar la ambasada din Bruxela, Madrid și Paris. Gosselin are acum 57 ani și este ca și Plunkett rom. catolic.

— **Crima unui gimnazist.** Un gimnazist cu numele Martin Skowrowski a comis un omor îngrozitor lângă Kossov, localitate în Polonia. Tânărul student, prin conduita sa atrase deja de mult atențiunea profesorilor săi asupra sa. Nefericitului i-se întunecase mintea, în urma unei împregiurări a fost silit să părăsească institutul. Părinții săi l'au supus unei îngrijiri severe pe sârmanul băiat, la care mai târziu se arătasera semne de ameliorare. Intr'o noapte a zilelor trecute a fost cuprins subit de un acces de nebunie dar cu atâtă furie, că și-a omorât pe tatăl său de 70 de ani, apoi pe mamă sa și în fine pe fratele său de 22 de ani. După comiterea înspăimântătoarei crime, a strigat singur după ajutor.

— **Divorțurile în America.** Nicăieri ca în Statele-Unite divorțurile nu sunt mai numeroase. Astfel în statul Ohio, care numără o populațiune de abia 2 milioane, tribunalele au pronunțat, în primele 6 luni ale anului acesta, dela Ianuarie până la finele lui Iunie, 6442 divorțuri și mai are să se pronunțe asupra a 11368 cereri de acestea, toate întemeiate pe acte de cruzime comise de soți asupra soțiilor lor.

Printre aceste cruzimi însă sunt unele care nu trebuie luate tocmai în serios. Astfel o tinără soție, nefericită victimă, se plânge că bărbatu său sforăie așa de tare că n'o lasă să doarmă, iar alta împuță gădelui ei că se culcă noaptea cu o scufă de bumbac care îl face urit și nesuferit.

— **Sportul împărătesei Chinei.** Faimoasa Regentă a Chinei, orele în care nu e ocupată cu afacerile de Stat, le consacră execuțiilor atletice.

În palatul ei o sală mare e în special rezervată acestui fel de sport și împărăteasa se ia în fie care zi la luptă cu cele mai voinice femei din imperiul ei.

Acuma câtăva vreme, după povăța ce-i dedese un ambasador european, regenta se apucase să învețe scrima cu un maestru adus din Europa.

Însă exercițiul acesta păru împărătesii prea de nimica. Și, astfel, după prima lecțiune, asviri cât colo fioreta și năvăli asupra maestrului, îl cuprinse cu brațele, și după o luptă sdравă, îl culcă la pământ lipindu-l cu amândoi umerii de podeală.

Ce om fericit! ar putea zice unii. Da, așa ar fi, poate dacă suverana Chinei n'ar fi bătrână și urită!

— **Fabricanți de piele deținuți.** Din Turiești-Sveti-Martin se telegrafează următoarele: Fabrica de piele de sub firma Pionka-Szirány-Város, care de 7 ani se află în uzină în orașul Turiești-Sveti-Martin, și care în decursul acestui restimp a arătat o pasivă de 600.000 coroane față de activele de abia de 250.000 coroane — nu de mult a bancrotat. Creditorii abia primesc ceva, iar proprietarii au fost deținuți și aruncați în arest preventiv fiind bănuți de concurs fals. În această firmă banca Tatra este interesată cu 150.000 coroane. În Turiești-Sveti-Martin acum se fac mari eforturi, ca stabilimentele industriale să vină în *mâni patriotice*.

Atragem atențiunea onoratului public asupra anunțului alui *Igaz Sándor*, ciasornicar.

— **Atragem atențiunea binevoitoare a p. t. public de dame asupra inseratului dlui *Hauer Lajos* farmacist în ARAD (Pécskai-út).**

TELEGRAME.

Atna. Comitetul secret macedonean anunță intrarea în Macedonia a unei bande grecești sub comanda șefului Zena.

Banda ucise aproape de orașul Prekopatia doi bulgari acuzați de mai multe asasinat asupra Grecilor. Întâlnind un detașament militar turc, Zena s'a retras cu banda lui fără a schimba focuri.

O altă bandă grecească sub comanda șefului Daudis, a susținut o adevărată bătălie contra Bulgarilor conduși de către șeful Mitrovlaco. Au fost răniți 22 Bulgari iar 6 au fost uciși. O tânără fată greacă a fost ucisă. Din banda grecească n'a fost nimeni rănit.

Viena. Pentru complectarea corpului de ofițeri ai jandarmeriei din Macedonia, ministerul austro-ungar de războiu a încuviințat angajamentul a unui căpitan și a 5 primi locotenenți din armata austro-ungară în jandarmerie macedoneană.

Acești ofițeri vor sosi la Ueskueb în ziua de 25 Octombrie.

Petersburg. Față cu campania de presă în privința unei mijlociri pentru a se pune capăt războiului ruso-japonez. *Journal de St. Petersburg* relevă atitudinea pasivă a ministerului afacerilor străine față de această campanie de presă care nu poate provoca nici o mirare când se știe că s'a declarat în modul cel mai neîndoișos că ori-ce amestec străin în conflictul răzbninic cu Japonia nu va fi tolerat.

Tokio. Raportul sosit dela cartierul general al armatei japoneze constată că toate trei armatele japoneze din Mandciuria au obținut eri rezultate hotărâtoare; mișcările pentru a înconjura armatele ruse

aproape de Poensiku au făcut progrese favorabile.

Numărul trupelor angajate în această luptă depășește pe acela din bătălia dela Liao-Yang.

În diferite puncte lupta a fost mai crâncenă ca nici odată.

Perderile sunt foarte considerabile.

Atacul inamicului din împrejurimile dela Poensiku a fost respins în toate punctele.

Inimicul este urmărit de centrul și aripa noastră dreaptă.

Bibliografie.

A apărut:

Revista „*Sfaturi*“ pentru igiena alimentară anul II, Nr. 8 cu următorul sumar:

Soia la expoziția societății agrare. — Studii economice și industriale. — Dări de seamă asupra culturii Soiei în România în anul 1904. — Culturi tardive de Soie. — Soia în România (din corespondențele noastre). — Porumbul românesc și alimentația cu porumb.

Sfaturi practice: Cătră abonații nostri. — Controlul chimic permanent. (Interview cu dl Dr. Gh. Scarlat). — Direcția serviciului sanitar și Soia. — Despre must și vin (urmare și sfârșit). — Cum pice Soia? Ca și în străinătate? — Vinul, studiu (Preparațiunea vinurilor de cadă lin). Rețete (Kefirul. Pentru fabricanții de apă gazoasă. Cum se conservă mustul). — Varietăți (Ce este vaca industrială; stingerea focului cu vin; spirt de fecale; Soia, tălpile de cismă și dl Tanase; Cognacul francez; Congresul internațional pentru igienă alimentară). — Informațiuni.

Abonamentul 6 lei pe an. Un număr 50 b.

apărut:

A apărut: *Curs practic de Constituția Patriei* sau drepturile și datorințele cetățenești pentru școalele populare de Iuliu Vuia director și inv. Librăria Ciureu Brașov. Prețul 40 bani.

În editura Librăriei C. Șfetea București George Coșbuc Crestomație pentru toți Români Prețul 90 bani.

Liturgia sfântului Ioan Gură-de-aur, pusă pe note muzicale, după melodiile celor opt-glasuri bisericești și armonizată, pentru corurile de 4 voci bărbătești, de Iuliu Birou, nvătător și cantor primar, și dirigentul corului Reuniunii de cântări „Armonia“ din Ticvanul Mare, (p. u. Kăkova). *Opul I.* Editura autorului. Toate drepturile rezervate. *Prețul 5 coroane*, plus 30 filleri pentru porto.

Se află de vânzare la autor și la Librăria *Petru Simțion în Arad.*

N. Iorga, Ștefan-cel-Mare, Mihai-Viteazul și Mitropolia Ardealului 40 bani.

Noul abecedar de Dr. P. Spran. Nagyszeben (Sibiu). Tiparul Tipografiei archidiecezane 1904 prețul 40 fil.

Redactor responsabil: Ioan Russu-Șriianu.

Editor-proprietar: George Nichin.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Un cand. de adv. român, dr. Iuris, cu praxă bună, își cearcă post într'o cancelarie advocațională lângă tribunal.

A să adresa la Administrația „*Tri-bunei*“.

404 1-3

În binevoitoarea atențiune. Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că începând cu 12 Octombrie îmi vînd marfa cu prețuri esențial reduse. Cu distincă stimă: *Nadler Lajos*, magazin de vestminte de modă, bărbătești și femeiești Arad, Piața Andrassy Nr. 16.

400

Primul

și singurul institut de
specialitate p. spălarea
și curățirea rufelor

306 al lui

Bettelheim K.

ARAD, Aulich Lajos-u. 2.

Nr. Telefonului 184.

puns. După încheierea curei, scrisorile se ară sau la cere espresă se retrimite.

Un astfel de leucitor și curățitor e institutul special al drului Palócz, medic de spital (Budapesta VII Kerepesi-ut 10) unde cu bunăvoință și conștiințioasă capătă ori-oine (bărbat sau femeie) deslușiri asupra vieții sexuale unde i se curăță sângele bolnav, nervii i se întăresc, trupul întreg se eliberează de boală și sufletul de chinuri.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. Palócz vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundament cu metoda sa proprie de vindecare și casurile cele mai neglijate, boalele de besică, de țeve, de testicule, de șira spinării, de nervi, urmările onaniei și ale sifilisului, poala albă, boale de sânge, de piele și toate boalele ce se țin de organele secusale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare și intrare separată. Consultațiile le dă însuși dr. Palócz dela 10 ore în. a. până la amiază.

Adresa: Dr. Palócz medic de spital, specialist
Budapesta VII, Kerepesi-ut 10. 227

Igaz**Sándor**

ciasornicar și giuvaergiu.

ARAD, Piața Libertății
lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpără p. prețul
cel mai mare de zi, ori schimbă pentru
alte obiecte de aur și argint.

Primul atelier din Arad, pentru re-
pararea de ciasornice și bijuterii.

Primul birou de încasare sub firma
Asociațiunea „Incassarului român“
Al. I. Radulescu & Comp.

Strada Nisipari Nr. 24.

Firma împotocolată la Tribunalul de com-
merci al județului Ilfov 5651 primește tot
felul de angajamente pentru încasare, ca:
abonamente de ziare cotidiene, de reviste
cotisațiuni și taxe pentru cluburi și societăți
atât în București, cât și în străinătate.

Serviciu cinstit, condițiuni favorabile.

Dare de seamă în fie-care săptămână Luni.

CIOBAN și NADRA

măestru zidar diplomat.

A R A D, Deák Ferencz-utcza 34 sz.

Avem onoare a aduce la cunoștința p.
t. public ziditor, că sub firma de mai sus
am deschis

un birou de zidire

Primim tot felul de lucrări de zidit
și anume: zidiri noi, transformări de zidiri
vechi, construirea de frontispicii cu materie
ori fără materie atât în loc cât și în pro-
vincie, pentru garanță de 3 ani.

Primim construiți de planuri, faceri
de buget pentru prețuri foarte ieftine.

299

Cu toată stima:

CIOBAN și NADRA.**Vindecarea deplină
a boalelor secrete.**

Să nu pregete nime într-o chestiune atât de gîngășă
a se prezenta odată în persoană pentru că cu ajutorul
instrumentelor speciale aduse din străinătate poți afla punct-
tual locul, cauza, răspîndirea și starea boalei, ori cât
de adînc ar fi boala înrădăcinată în organism. Pe baza
acestei examinare poți cu siguranță afla și calea pe care
ajungi la vindecarea răului, ceea ce fiecare o poate face
soasă fără de a-și împiedeca ocupațiunile. Dacă cineva
nu poate veni în persoană, atunci să-și descrie boala cu
desamăruntul și după ce va fi examinată va primi deslu-
șirile de lipsă și leacurile trebuincioase pe lângă ținerea
la cel mai mare secret. În scrisoare pune marcă de răs-

Am onoare a aduce la binevoitoare cunoștință,
că am deschis în Arad-Belváros strada Választó Nr. 30
(casa proprie) atelier

de măsurit pentru zidiri și mobile,

unde pregătesc lucrările aparținătoare acestei branșe pe
lângă cele mai ieftine prețuri în modul cel mai culant.

Primesc lucrări aparținătoare branșei mele, anume
lucrări de măsurit la zidiri lucrări ori reparări de mobile
după moda cea mai nouă

in modul cel mai bun executate și pe lângă pre-
țurile cele mai ieftine.

Experiențele de mai mulți ani, făcute în fabrica
lui *tji. Ceiler István*, precum și folosirea de lemn
uscat și cel mai bun nu adus în poziția aceea plăcută,
că în privința asta să satisfac ori-cărei comande.

Recomandându-mă spriginului binevoitor al p. t. public,

rămân cu stimă:

Pápay Lajos,

măestru-măsar.

Tuschák Vilmos,

argintar.

ARAD, Batthányi-utcza 23, I em. 8 ajtó.

Primesc ori-ce fel de lucru aparținător
acestei branșe pentru prețurile cele mai mo-
derate și pe execuțiunea cea mai bună.

**Țigle
Căramizi**

mai departe țigle pentru poduri de case 4 cm. de
groase, țigle pentru fântâni, țigle pentru traverse, și
ori-ce alte țigle necesare la zidiri se fabrică în can-
titate mare la stabilimentele fabricii de țigle și cără-
mizi dela Micălaca. — Proprietar al firmei

Pollák Sándor

— ARAD, BIUROUL CENTRAL. —

298

ARAD, Haltér Nr. 1. Telef. 206 și 255

Condițiuni favorabile de plătit, prețuri echitabile.

Piane, pianine și note musicale

se găsesc în depositul meu înființat în anul 1850 cu prețurile
cele mai moderate, la dorință în rate, eventual pentru

❁ **închiriat cu luna.** ❁

Pianele mele sunt din fabricile: Bösendorfer, Ehrbar, Hoffmann,
Kern, Krämer, Koch și Korselt, Luner Lyra, Petrof, Proksch, Schnabel,
Stelzhammer, Stingl, Schweighoffer, Thek și Weszely.

— Primesc repări și acordări de piane. —

In biblioteca mea de împrumutare taxa
lunară pentru cetit este 1.60 cor. pe
lună. De volum 10 fileră.

IOSIF CRISPIN

Arad, str. Deák-Ferencz Nr. 28.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și inviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, țiuțuri de ureche, bătaie de inimă, sgârșiri de inimă, astma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftel de mâncare, răceala la mână și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră ischias, nudul în pat, influența, insomnia, epilepsia, circula-

ția neregulată a sângelui și contra multor altor boale, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Inesuirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele aflătoare, cară pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărilor, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea seafă atestate incurse din toate părțile lumii cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedea aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost deosebit de nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și respândit.

Chiar și iestinatatea estraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțepire.

206

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburî învechite

Prețul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil numai la copil și la femei de constituție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și espedare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadász 42./K.
colțul str. Kálmán.

Cel mai preferit, mai bun mijloc de colorare a părului e

MELANOGENE

în culoare neagră și brună.

Cu preparatul acesta escelent și nevinovat, păr barbă, mustăți în cinci minute se pot colora în negru ori brunet. Culoarea e constantă și nu se poate osebi de culoarea naturală, nici cu săpun, nici apă caldă, nu se șterge și nu murdărește.

E nesticăcios și modul de folosire foarte simplu

Prețul 2 cor. 80 fl.

244

Ori-ce păr cărunt își recapătă culoarea naturală prin folosirea preparatului

Hair Regenerator alui Földes

Acesta nu e farbă, ci un preparat care redă frumuseța naturală a părului. Astfel părul blond devine iar blond, cel brun-brun, cel negru-negru. Prețul 2 cor.

Pentru a face părul blond.

Preparatul acesta, în câteva minute putem prefăce ori-ce păr în culoare atât de plăcută, aurie, în culoarea căneșii, ori cenușie, ori în vre-o altă culoare blondă, fără a ataca părul. — Prețul! sticlă mică 1 cor., sticlă mare 2 cor. Rugăm a fi cu atenție la marcă.

G. FÖLDES KELEMEN

FARMACIA ȘI LABORATORIUL CHIMIC, ARAD.

Telefon Nr. 111.

TIPOGRAFIA

„TRIBUNA“

ARAD, Stsada Deák Ferencz Nr. 20.

Fiind arangiată din nou, bogat, cu literele cele mai moderne și cu rotațiune modernă, primește spre executare ori-ce lucrare ce se ține de arta tipografică.

Broșuri, opuri, manuale, tabelării în ori-ce mărime, registre pentru bănci, invitări la petreceri și cununii, plicuri, cap de scrisori, anunțuri funebre, cărți de vizită, etc. etc.

Executat cu gust fin, la timp și punctual, după sistemul cel mai nou.

Cerem și pe această cale binevoitorul sprigin al publicului românesc întru cât ar avea vr'o lucrare din cele mai sus înșirate a trimite spre executare și a ne recomanda în cerc cât mai larg tipografia noastră.

Având în vedere și sacrificiile mari ce le pretinde ziarul nostru național, credem că va afla mai iute răsuneț acest anunț al nostru.

Telefon Nr. 502.